

Ekonomisk månadsrapport – juni 2019

Kommunledningskontoret har upprättat en månadsrapport med en helårsprognos för 2019. Prognosen för kommunens resultat helåret 2019 är ca -80 mnkr (ca -87 mnkr) och resultatet enligt balanskravet ca -113 mnkr (ca -116 mnkr). Siffrorna inom parantes är från prognosen i månadsrapporten per maj månad 2019. Juniprognosen innebär en förbättring av resultatet enligt balanskravet om ca 3 mnkr jämfört föregående prognos.

Nämnderna inklusive produktionsutskottet prognostiserar per juni sammantaget ett underskott om -23,1 mnkr jämfört med budget, en förbättring med 0,2 mnkr jämfört majprognosen.

Kommunfullmäktige beslutade den 4 mars 2019 (§ 26) att godkänna majoritetens förslag till ett överskottsmål för nämnderna på 13,5 mnkr. Förslaget är framtaget för att få en budget i balans. Nämndernas juniprognos avviker därmed negativt med 36,6 mnkr mot uppsatt mål.

Det är två nämnder samt kommunstyrelsens produktionsutskott som prognostiserar underskott. Den större delen av underskottet finns inom utbildningsnämnden -13,3 mnkr och socialnämnden -20,8 mnkr. Utbildningsnämnden har försämrat sin prognos med -6,6 mnkr sedan maj, Socialnämnden har förbättrat prognosen med 7,5 mnkr.

Under centrala poster finns tidigare upparbetade exploateringskostnader som under ett antal år bokats upp på balansen, men som nu resultatförts.

Av försiktighetsprincipen förväntas inga exploateringsintäkter inkomma under resten av året. Det innebär en avvikelse mot budgeten med -34,0 mnkr.

Pensionskostnaderna i KPA:s senaste prognos ökar vilket har gjort att både den centrala posten för ”*pensioner, PO-differens m.m.*” samt *finansnettot* har försämrats med ca 5 mnkr vardera.

Kommunen har under våren 2019 gjort retroaktiva momsåtersökningar för åren 2016–2018, vilket resulterat i kommunen fick tillbaka ca 9 mnkr.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna föreliggande månadsrapport med prognos per den 30 juni 2019

Bakgrund

Kommunen har som ett steg i att få en ekonomi i balans beslutat införa månadsrapporter. Syftet med förslaget är att hantera den ekonomiska utmaning som kommunen står inför. Nämnderna och kommunstyrelsen ska därmed tidigt kunna få signaler på avvikelser inom verksamheternas ekonomi, och kunna fatta beslut därefter.

Kommunledningskontorets yttrande

Prognosen för kommunens resultat 2019 är ca -80 mnkr (ca -87 mnkr) och resultatet enligt balanskravet ca -113 mnkr (ca -116 mnkr). Siffror i parantes är från majprognosen 2019.

Kommunens avsatta medel för att finansiera åtaganden för pensioner intjänade före 1998 ska fr.o.m. 2019 redovisas till marknadsvärde. Det bokförda marknadsvärdet minus avgifter per juni månad var 33,0 mnkr högre än bokfört värde. Beloppet ska enligt reglerna räknas bort från balanskravsresultatet. Det är därför det är en diskrepans mellan prognosen för kommunens resultat och resultatet enligt balanskravet.

Anledningen till underskottet beror främst på sex orsaker.

1. *Nämndernas prognostiserade ett underskott* på ca -23 mnkr
2. *Internränta* avviker negativt jämfört budget med ca 31 mnkr
3. Högre *pensionskostnader* med ca -10 mnkr
4. Uteblivna *exploateringsintäkter* om 34 mnkr
5. Resultatfört *exploateringskostnader* med ca 20 mnkr
6. Lägre *skatteintäkter* om ca -15 mnkr.

Summan ovan blir ca 133 mnkr som sedan reduceras med den positiva avvikelser med momsåtersökningen som var 9 mnkr. Vilket blir ca 124 mnkr och det är den siffran som ska jämföras med budgeterat överskott på ca 11 mnkr.

Kommunfullmäktige beslutade den 3 mars 2019 att godkänna förslag till överskottsmål för Kommunstyrelsen på 3 mnkr, Tekniska nämnden på 7 mnkr och Kultur- och fritidsnämnden på 3 mnkr. Dessa nämnder klarar överskottsmålen. Kommunfullmäktige tog även ett beslut om att nämnderna skulle upphöra med underskotten. Vilket utbildningsnämnden, socialnämnden och produktionsutskottet inte gör.

Kommunstyrelsen noterar att olika åtgärdsplaner har genomförts från respektive nämnd men att det kommer ta tid innan det får full effekt.

(mnkr)	Utfall Juni	Prognos helår	Budget 2019	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelsen inkl. valnämnden	-53,8	-122,3	-127,6	5,3
- Produktionsutskottet	-2,6	-5,3	0,0	-5,3
Revision	-0,3	-1,2	-1,3	0,1
Överförmyndarnämnden	-1,6	-3,3	-3,6	0,3
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-3,9	-9,1	-9,3	0,2
Byggnadsnämnden	-6,5	-14,1	-14,2	0,1
VA-verksamhet och Avfall	1,0	0,0	0,0	0,0
Tekniska nämnden	-43,2	-87,8	-94,8	7,0
Fastighetsnämnden	1,8	6,6	6,5	0,1
Kultur- och fritidsnämnden	-43,8	-90,4	-93,6	3,2
Utbildningsnämnden	-453,8	-898,1	-884,8	-13,3
Socialnämnden	-322,2	-648,0	-627,2	-20,8
Summa	-928,9	-1 873,0	-1 849,9	-23,1
Avgår internränta	14,5	29,0	59,5	-30,5
Nämndernas nettokostnader	-914,4	-1 844,0	-1 790,4	-53,6
Pensioner, PO-differens m.m.	-35,9	-56,6	-51,5	-5,1
Semesterlöneskuld (differens)	-26,5	0,0	0,0	0,0
Realisationsvinster, exploatering	0,0	0,0	34,0	-34,0
Nya lokaler Mörby centrum	0,2	-3,6	-3,6	0,0
Övriga intäkter	6,4	0,0	0,0	0,0
- engångskostnad, exploatering	-19,9	-19,9	0,0	-19,9
Momsåtersökning (för åren 2016–2018)	0,0	9,0	0,0	9,0
Försäljning av anläggningstillgångar	0,1	0,1	0,0	0,1
Verksamhetens nettokostnad	-990,0	-1 915,0	-1 811,5	-103,5
Skatteintäkter, utjämning. & bidrag*	907,4	1 812,7	1 827,9	-15,2
Extern medelsförvaltning	0,0	0,0	1,0	-1,0
Finansnetto	25,1	22,5	-6,0	28,5
Årets resultat	-57,5	-79,8	11,4	-91,2
Balanskravskorrigerering	-0,1	-33,0	0,0	0,0
Resultat enligt balanskravet	-57,6	-112,8	11,4	-124,2

* Observera att i siffran ingår inga generella statsbidrag. Föregående år, 2018, erhöll kommunen ca 6 mnkr i generella statsbidrag.

Nämnderna inklusive produktionsutskottet prognostiserar sammantaget ett underskott om -23,1 mnkr jämfört med budget. Det är i princip en oförändrad prognos jämfört med majprognosen som var -23,3. Däremot har produktionsutskottet och utbildningsnämnden försämrats sin prognos med ca 3 mnkr respektive ca 7 mnkr. Samtidigt som kommunstyrelsen och socialnämnder förbättrats sin prognos med ca 2 mnkr respektive ca 8 mnkr.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen prognostiserar en positiv avvikelse på 5,0 mnkr exkl. valnämnden. Det är en förbättring jämfört med majprognosen med 2,0 mnkr. Valnämnden prognostiserar ett överskott om 0,3 mnkr.

Huvudorsaken till förbättringen är att kommunledningskontoret inte har återanställt uppkomna vakanser under perioden och minskat konsultkostnaderna.

Produktionsutskottet

Prognosen för kommunstyrelsens produktionsutskott (KSPU) är ett underskott om -5,3 mnkr vilket innebär en försämring med 3,0 mnkr jämfört majprognosen.

Inom skolverksamheterna prognostiserar ungdom och skola i den egna regin ett underskott om -3,3 mnkr. Inom verksamheternas enheter pågår ett omfattande arbete med att dra ner kostnader. Operativa åtgärder för att sänka kostnader sker parallellt med ett långsiktigt strategiskt arbete med utredning och planering för att säkerställa en kapacitet som är anpassad efter efterfrågan. Främst gäller detta i Djursholm där det föreligger en överkapacitet som medför högre fasta kostnader, inkl. lokalkostnader per elev än vad som är önskvärt. Uppsägningstider, semesterskulder och omplaceringsmöjligheter kommer att ha stor inverkan på utfallet. Skolorna i Djursholm beräknas dock fortsatt att gå med stora underskott. De anpassningar till minskade antalet elever som initierats under året ger inte effekt förrän år 2020. Då många förändringsåtgärder i personalorganisationen pågår och kommer att ske är prognoserna från enheterna fortsatt något osäker.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens prognos är ett underskott om -13,3 mnkr Det innebär en försämring med -6,6 mnkr jämfört majprognosen.

Underskottet beror främst på högre kostnader för tilläggsbelopp och verksamhetsstöd för elever med behov av särskilt stöd (5,8 mnkr), högre kostnader för särskola (5,9 mnkr), vuxenutbildning (1,3 mnkr) samt betydligt lägre statsbidrag än budgeterat för maxtaxa och asylsökande (6,5 mnkr varav 1,7 mnkr kan hänföras till 2018). Positivt påverkar främst lägre prognosticerade kostnader för administration och inköp inom nämnd, förvaltning (2,8 mnkr) samt överskott på utbetald peng på grund av lägre volymer (2,2 mnkr).

Jämfört med föregående prognos ökar underskottet med 6,6 mnkr. Detta beror främst på en lägre prognos på statsbidrag från Migrationsverket (4,0 mnkr, varav 1,7 mnkr borde ha justerats 2018), ökade kostnader för tilläggsbelopp för gymnasieelever med behov av särskilt stöd (1,5 mnkr) samt ökade kostnader för kommunal vuxenutbildning (1,3 mnkr).

För andra halvåret 2019 börjar effekter av beslutade besparingar och effektiviseringar ge positiva ekonomiska effekter. Kostnaderna det andra halvåret 2019 för tilläggsbelopp och verksamhetsstöd inom förskola och grundskola minskar jämfört med utfallet första halvåret med ca 2 mnkr för förskola och ca 4 mnkr för grundskola.

Socialnämnden

Socialnämnden prognostiserar ett resultat om -20,8 mnkr.

Det innebär en förbättring jämfört majprognosen med 7,5 mnkr.

De största budgetavvikelserna i prognosen är *individ- och familjeomsorg* ca -18 mnkr och *funktionshinderomsorg* ca -9 mnkr samt att *äldreomsorgen* (beställaren) avviker positivt med ca 5 mnkr. Hemtjänsten i egen regi (utföraren) prognostiserar en negativ avvikelse på 2,5 mnkr.

Avvikelsen inom *Individ- och familjeomsorg* består främst av att verksamheten för barn och ungdomar avviker negativt med ca 20 mnkr som i sin tur förklaras med att ensamkommande barn avviker negativt med ca 12 mnkr och att placeringar av barn och unga i familjehem avviker negativt med ca 4 mnkr. Verksamheten för vuxna avviker positivt med nästan 2 mnkr.

Ensamkommande barn avvikelse förklaras främst av två orsaker:

- en post motsvarande 7,5 mnkr bokades upp i bokslutet för 2018 som en förväntad intäkt (en fordran) av statsbidrag avseende 2018. De förväntade intäkterna betalades inte ut av Migrationsverket på grund av nya regler som innebär att ansökta medel ej beviljats. Detta medför att uppbokat belopp istället belastar resultatet 2019.
- Ändrade regelverket i avtal samt en minskning av antal ensamkommande barn bidrar till minskade statsbidrag från Migrationsverket även för 2019. Budgeten för 2019 har inte tagit hänsyn till dessa aspekter. Detta ger en avvikelse mot budget på ca -9 mnkr gällande minskade intäkter.
- Minskningen av antal ensamkommande barn har också gett en förbättring med ca 4,3 mnkr av kostnaderna jämfört med budgeten.

Funktionshinderomsorgens negativa avvikelse på ca 9 mnkr förklaras främst av två orsaker:

- Bostad med särskild service för vuxna - visar på en avvikelse på helår med -5,2 mnkr jämfört med budget. Under 2019 har en ökning av antalet ärenden beslutats jämfört med föregående år. Det har dessutom tillkommit en kostnadsökning på grund av nytt avtal för två gruppbofästelser inom LSS från och med 1 september 2019. För 2019 medför detta en kostnadsökning på 0,6 mnkr och för 2020 och framåt 2,0 mnkr.
- Personlig assistans - visar ett underskott på -1,9 mnkr för första halvåret 2019 och en prognos på -3,8 mnkr för helår 2019.

Socialnämndens beslutade besparingar och effektiviseringar kommer ge positiva ekonomiska effekter men första på längre sikt.

Internränta

Prognosen för internräntan avviker negativt med 30,5 mnkr. Orsaken till avvikelsen är brister i ekonomiprocesserna. Avvikelsen har varit känd under hela 2019 och underskottet som konstaterades i prognos 1 kvarstår.

Pensioner

KPA:s prognos per juni visar att kommunens pensionskostnader för 2019 förväntas öka med ca 10 mnkr jämfört budget. Huvudorsaken till att avsättningen för pensioner ökat är på grund av att 68 nyanställda under 2018

inte rapporterades från kommunens system till KPA. Det har fått konsekvensen att prognosen per mars månad som kommunen utgick ifrån i tidigare prognoser varit för låg.

Exploateringsintäkter

Budget för 2019 bygger på 34 mnkr i exploateringsintäkter. Inga beslut är fattade som säkert leder till en intäkt 2019. Av försiktighetsprincip prognosticeras därför att inga exploateringsintäkter inkommer under 2019 i denna prognos.

Momsåtersökning

Kommunledningskontoret har under första halvåret genomlyst kommunens rätt till retroaktiva momsåtersökningar mellan åren 2016–2018. Det har resulterat i att kommunen fått tillbaka ca 9 mnkr i moms och således bokfört en nettointäkt om 9 mnkr.

Upparbetade exploateringskostnader på balansen som bokförts

Det är ca 20 exploateringsprojekt som kommunstyrelsen drivit som är avslutade och kostnader som ligger kvar på balansen som ska resultatföras under 2019, totalt 19,9 mnkr. Tidigare aviserade exploateringsprojekt som *Mörby Centrum, exploatering* (ca 14 mnkr), *Mörby Centrum, arkitekttävling* (ca 1,5 mnkr), *Kvarteret telefonen* (ca 1,7 mnkr) samt *Dalen 16* (ca 1,5 mnkr).

Utöver dessa fyra projekt har kommunledningskontoret resultatfört ca 16 andra exploateringsprojekt om ca 1,2 mnkr. Exploateringsprojekt så som *Busshållplats E18, del av Djursholm 2:369* (ca 0,3 mnkr), *Del av Danderyd 2:143 m.fl. Returpark* (ca 0,3 mnkr), *Strandängen* (ca 0,3 mnkr) och *Församlingsgården* (ca 0,1 mnkr).

Finansnettot

Prognosen för finansnettot (nettosumman av kommunens finansiella kostnader och finansiella intäkter) exklusive marknadsvärdet på kommunens förvaltade pensionskapital är ca -11 mnkr. Det är en försämring med ca 5 mnkr jämfört med budget på -6 mnkr. Orsaken till det är kostnader för ränta på pensionsavsättningar till KPA som är ca 5 mnkr.

I finansnettot ligger även marknadsvärdet på kommunens förvaltade pensionskapital. Marknadsvärdet per juni uppgår till 33,0 mnkr netto och kommer att fluktuera under året beroende på hur det går med fonden som

kommunen investerat i. Marknadsvärdet ska sedan tas bort från resultatet enligt balanskravet.

Riskanalys

Det finns en risk att verksamheternas prognos försämras under året. Exempelvis prognostiserar verksamheten skolor i den egna regionen ett underskott om ca -3 mnkr per sista juni 2019 och utfallet för skolorna i bokslutet 2018 uppgick till ca -13 mnkr.

En annan risk är ytterligare minskade skatteintäkter som kan vägas upp av att kommunen erhåller generella statsbidrag. Förra året erhöll kommunen ca 6 mnkr i generella statsbidrag. I SKL:s skatteprognos, som kommunledningskontoret använder, ingår inga generella statsbidrag. Däremot visar SKL:s prognoser på ett framöver vikande skatteunderlag som vid en konjunktur nedgång skulle försämras ytterligare.

En positiv möjlighet är att kommunen erhåller exploateringsintäkter under året, men av försiktighetsprincip är antagandet i prognosen att inga exploateringsintäkter inkommer under 2019.

Åsa Heribertson
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet:
Tjänsteutlåtande, Ekonomisk månadsrapport – juni 2019

Expedieras
Samtliga nämnder